

liskovský domkár

7. vydanie september - október 2004

...časopis mladých, ale aj tých skôr narodených domkárov

Z OBSAHU

Saleziánsky duch - 3.časť (strana 3)

Zo života svätých (strana 4-5)

Miništrantský futbalový turnaj (strana 6)

Príprava šarkanov a Šarkaniáda (strana 6-7)

Autobusový výlet Kysuce-Lietava-Strečno (strana 8-9)

Cestoviny (Egypt-Gíza) (strana 10-11)

Viete, že... (Budovy-rekordéri) (strana 12)

Kvíz (strana 13)

Zrnká múdrosti (strana 14)

Hlavoľámanie (strana 15)

Smiechoty (strana 16)

úvodník...

liskovský domkár

Vydáva:
Združenie Saleziánskej mládeže
Domka v Liskovej
Lisková 35,
03481
web: www.domkaliskova.host.sk

Redakcia:
Peter Saro, Jaroslav Timko,
Júlia Martonová, Erika Kubalová,
Ludmila Timková, Zuzana Némethová

Dátum vydania:
31.októbra 2004

Vydané s finančnou podporou MŠ SR

Milí domkári, v prvom rade sa vám chceme ospravedniť za meškanie 7. vydania nášho časopisu. Akosi sme dlhšie naplňali jeho stránky, no konečne je tu a určite sa máte na čo tešiť. Ako sme si všetci všimli, stromy začínajú ukazovať holé konáre. Už si tričká odkladáme do skriniek a často nám sychravé počasie navádza pochmúrnú náladu. Preto aj prostredníctvom nášho časopisu by sme chceli takéto zlé pocity od vás odohnať, či už spomienkami na super akcie, akými nepochybne boli: „Miništrantský futbal“ konajúci sa každoročne na našom futbalovom štadióne, autobusový výlet v Kysuciach, návštevy hradov Lietava a Strečno, trochu netypicky načasovaná, i keď stále tá dobrá bodka za prázdninami a samozrejme nechýbala ani jesenná „Šarkaniáda“. V novom čísle sa dočítate o poznatkoch zo života svätých, s ktorými prichádza výnimočne na "Sviatok všetkých svätých" Erika. Samozrejme ostáva Jarkovo „...viete,že“, „cestoviny“, ktoré boli v minulom čísle pre nedostatok miesta trochu opomenuté, hlavoľámanie, vtipy, no proste ten domkár, na ktorý ste zvyknutí. Takže preč s jesennou náladou, veď je tu domkár

...peter

Zoznam stretní:

vek	typ	animátori	deň	čas
1.-3.ročník ZŠ	dievčatá+chlapci	Elenka Ch.	sobota	10.00
4.-6.ročník ZŠ	dievčatá+chlapci	Zuzka N., Monika K.	piatok	14.00
7.-8.ročník ZŠ	dievčatá	Katka K.	piatok	16.00
7.-9.ročník ZŠ	chlapci	Tomáš K., Štefko T., Marek H.	sobota	15.00
Mládež od SŠ	dievčatá+chlapci	Jarko T.	piatok	po sv.omäi

Stretná pre ZŠ už fungujú, mládežnícke stretnutie sa začne od novembra.

Saleziánsky duch 3. časť

Sviatosťný život

Don Bosco kládol veľký dôraz na uvedomelej a zodpovednej účasti na liturgii a sviatostiach.

O Eucharistii a sviatosti zmierenia hovorieval, že sú to dve krídla do neba.

Don Bosco povzbudzoval najmä k trom formám úcty k Eucharistii:

- svätá omša
- sväté prijímanie slobodné, dôkladne pripravené a zamerané na zmenu života
- krátke návštevy Sviatosti Oltárnej, vytvárajúcej osobný vzťah k Pánu Ježišovi.

Don Bosco bol presvedčený, že ak sa chlapci v určitom veku neživia eucharistickým chlebom, nezvífazia nad niektorými pokušeniami, preto sa stal apoštolom častého a denného prijímania a za základ svojho preventívneho systému položil sv. omšu a prijímanie. Časté prijímanie a každodenná sv. omša sú stĺpmi, na ktorých spočíva budova výchovy. Tým sa nám podarí vysvetliť aj svätocvo hrdinstvo pri namáhavom spovedaní chlapcov. A to preto, aby im umožnil často prijímať sviatosťného Ježiša, aby im dal posilu, prameň života a čistoty.

Aj vo vídeniach, kde bol nadprirodzene usmerňovaný, často nachádzame eucharistické prvky. „Zanechať prijímanie je to isté ako vrhnúť sa diablovej do náručia.“ V inom vídení bol napomenutý: „Povedz všetkým, že keď chcú dobre umrieť, nech pristupujú k prijímaniu s náležitými dispozíciami. Nábožné a časté prijímanie je najúčinnější prostriedok ako si spasíť dušu. Diabol sa ničoho tak nebojí ako dobrého prijímania a častých návštev Sviatosti Oltárnej.“

Meno sv. Jána Bosca je nerozlučne spojené so spovedňou. Keď mu lekár v poslednom roku života radil, aby už nespovedal, don Bosco odpovedal: „Celý môj život až do posledného dychu bude patriť dobru mládeže.“

Okrem svojho dobrého osobného príkladu neustále poučoval, ako dobre prijať sviatosť zmierenia. Zdôrazňoval najmä:

- potrebu byť v spovedi úprimný
- mať nadprirodzenú ľútosť
- urobiť si konkrétne a účinné predsavzatie a snažiť sa ho stoj čo stoj splniť.

Pre Don Bosca je spoveď zároveň aj duchovným vedením. A preto zdôrazňoval potrebu stáleho, slobodne zvoleného spovedníka. „Nejde len o to, dať do poriadku minulosť, ale postarať sa pevnými predsavzatiami aj o budúcnosť.“

Podľa príručky „Saleziánsky duch“ spracovala Ľudmila Timková

Milí Domkáři.

S časopisom sme mali trochu dlhšiu pauzu, ale znova sme tu. A nové číslo vychádza práve v dňoch, keď oslavujeme sviatok Všetkých svätých a spomíname si na našich blízkych, ktorí už nie sú s nami. Akosi viac pri návšteve cintorínov, zapalovaní sviec a tichej modlitbe, či spomienke sa zamýšľame nad našim životom na zemi, či nad tým, čo a ako to bude, keď skončí. Možno sa vám zdá, že deti a mladí ľudia sa nemajú zaťažovať takýmito myšlienkami, ale spoľehať sa na to, že konať dobré skutky a žiť podľa Ježiša má čas, pretože sme mladí, je nerozvážne.

V tomto čísle som sa rozhodla neponúknuť vám nový príbeh, ale vybrala som niekoľko svätcov, ktorí si svojím životom vyslúžili po smrti nebo a úctu celej cirkvi. Sú to muži a ženy rôznych povolání a spoločenského postavenia, mladší, starší, z rôznych krajín, ktorí žili v rôznych storočiach a každý z nich prispel k lepšiemu svetu svojím spôsobom. Tak čo sa trochu inšpirovať ich skutkami, čnosťami a veľkou láskou k Bohu? Nemusíme hneď začať robiť veľké veci, ktoré zmenia svet. Každý začneme od seba a od maličkostí v každodennom živote. Veď stať sa svätým znamená byť za svoje skutky odmenený nebom a večným životom s Ježišom.

Sv. Margita Uhorská (1242-1270)

Narodila sa v kráľovskej rodine, takže bola predurčená žiť v blahobyte. Ako maličkú ju dali na výchovu do kláštora. Bolo to v tej dobe veľmi bežné, pretože kráľovská dcéra mala mať najlepšie vzdelanie a výchovu. Margita bola veľmi pekná a tak sa už od jej 13. rokov zaujímali králi ako o svoju budúcu manželku. Margita však netúžila po pozemskom kráľovstve, ale po tom nebeskom. Preto ako 19-ročná prijala rehoľné rúcho a sľuby. Až do konca svojho života žila v chudobe, poníženosti v modlitbe a dobročinnosti. Zomrela predčasne ako 28-ročná. Proces svätorečenia trval 700 rokov. Jej sväté relikvie (pozostatky) sa nachádzajú v kláštore klarisiek v Bratislave.

Sv. Šebastián (3. stor.)

Pôvodom bol z Ríma, kde pôsobil ako vojak a usiloval sa pomáhať prenasledovaným, hlavne uväzneným kresťanom. Keď sa cisár dozvedel, že je kresťanom, dal ho zabiť. Mučili ho lukostrelci, strieľali do neho šípy, až kým si nemysleli, že je mŕtvý. Keď ho však kresťania chceli pochovať, zistili, že žije. Z poranení sa dostal, chcel však dovŕšiť svoje mučeníctvo a tak istého dňa predstúpil pred cisára a vyznal svoju vieru. Vyčítal cisárovi ukrutnosti, ktorých sa dopúšťal na kresťanoch. Cisár ho dal zbiť na smrť. Kresťania ho pochovali pri sílvej ceste Via Appia v podzemnom cintoríne-katakombách. Ľudia ho uctievali ako ochrancu vojakov a požiaričkov.

Sv. Agnesa Rímska (3. stor.)

Agnesa zomrela už ako 12 ročná a preto o jej živote veľa nevieme. Agnesa bola veľmi pôvabná a preto nečudo, že sa o ňu zaujímalo veľa mladencov, no ona ich odmietala. Istého pohanského mladíka to tak urazilo, že ju udal súdu ako kresťanku. Bola však prívelmi mladá, aby ju odsúdili, preto ju dali do nevestinca, kde mali toto ušľachtilé dievča morálne zlomiť. Agnesa však statočne bránila svoje panenstvo a tak ju sudca napokon prikázal sťať. Nad jej hrobom vznikli katakomby a neskôr tam postavili baziliku. V súčasnosti sa v deň jej sviatku 21. januára v tejto bazilike pri bohosiuzbách každoročne požehnávajú dva baránky a darujú sa pápežovi. Z ich vlny sa tkajú zvláštne pásy páliá, ktoré Svätý otec odovzdáva novým arcibiskupom ako znak ich úradu.

...pokračovanie na ďalšej strane

Sv. Františka Rímska (1384- 1440)

Narodila sa v Ríme v šľachtickej rodine. Od skorej mladosti mala túžbu po rehoľnom živote, ale na žiadosť rodičov sa vydala za mladého šľachtica. Mala len 15 rokov. Aj keď pochádzala z bohatej rodiny a do bohatej rodiny sa vydala, jej život bol neustála skúška a utrpenie. Jej manžel musel bojovať vo vojne na obranu Ríma, kde ho ťažko zranili a už nikdy celkom nevyzdral. Ich najstaršieho syna odvliekli ako rukojemníka a mladšie dve deti zomreli v morovej epidémii. Františka aj napriek tomu sa nedala zlomiť. Od malička pestovala dobročinnosť. Rozdávala chudobným domáce zásoby obilnín a vína a sama prišla do nemocníc pomáhať chorým. Ošetrovala ich a modlila sa za nich. Keď doopatrovala chorého manžela, vstúpila do kláštora. Tam ako 54 ročná aj zomrela. Známy je jej výrok o tom, že je dobré, ak je vydatá žena nábožná, ale nikdy nesmie zabudnúť, že je aj gazdiná. Preto aj ona niekedy opúšťala Boha pri oltári, aby ho našla v domácich prácach.

Sv. Gemma Galganiová (1878-1903)

Gemma bolo jednoduché talianske dievča, ktoré sa stalo svätým, aj napriek modernému 20. storočiu. Nešťastie ju sprevádzalo už od malička. Zomrela jej mama, neskôr brat a otec. Potom prišla jej rodina o celý majetok. Ako 20 ročná veľmi ťažko ochorela a všetci čakali jej smrť. Bola však náhle uzdravená na príhovor sv. Margity Alacoque. O pár mesiacov po uzdravení dostala Gemma stigmy-viditeľné krvavé znaky utrpenia Pána Ježiša. Potom sa pokúšala dostať do kláštora a jej chatrné zdravie jej to nedovoľovalo. Pociťovala všetky bolesti Kristovho utrpenia až po úplnú opustenosť. Umrela, keď mala 25 rokov a v roku 1940 ju pápež Pius XII. vyhlásil za svätú.

Sv. Augustín (354- 430)

Práve tento svätec je príkladom toho, že nikdy nie je neskoro na to, aby sme zmenili svoj život a stali sa svätými.

Sv. Augustín pochádzal zo severoafrickej rímskej provincie. Jeho matka Sv. Monika bola kresťanka a záležalo jej na dobrej výchove. Augustín bol však pohanom a pokrstiť sa dal až v dospelosti. Sv. Monika sa celý život modlila za jeho obrátenie a jej modlitby boli nakoniec vypočuté.

Augustín bol veľmi šikovným chlapcom, nemal problémy s učením a jeho rodina nebola chudobná, no aj napriek tomu sa učeniu vyhýbal a robil si, čo chcel. Už od malička kradol a kamaráti mu museli za hru s ním platiť. Pri nej často vľazil podvodmi a kľamstvom. Keď bol starší, podľahol ženám a stal sa „otrokom vášne“. Dokonca sa mu z jednou ženou narodil syn, ale nikdy sa s ňou neoženil a opustil ju.

Vyštudoval rečníctvo a začal ho vyučovať. Neustále však nemohol nájsť pokoj a pravdu. Vo veľkej duchovnej kríze sa stretol s biskupom Ambrózom, a zaujali ho jeho kázne. Postupne sa oboznamoval s kresťanským učením, a tak sa začalo jeho duchovné znovuzrodenie. Predal svoj majetok a rozdal ho chudobným. Spolu so svojím synom sa dal konečne pokrstiť. Žil v chudobe v kláštore a nakoniec sa stal kňazom a neskôr biskupom v meste Hippo. Sv. Augustín sa pokladá za najväčšieho cirkevného otca západného kresťanstva. Napísal veľké množstvo kníh a spisov o Bohu a kresťanské učenie horlivo bránil pred rôznymi bludármi. Známe sú jeho krásne myšlienky. Za všetky hovorí tento najznámejší výrok: „Nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v Tebe, Bože!“

Z knihy: Rajmund Ondruš Blízki Bohu i ľuďom

...orko

MINIŠTRANTSÝ FUTBALOVÝ TURNAJ

3.ročník tohto turnaja sa uskutočnil v sobotu 2. 10. na futbalovom ihrisku u nás v Liskovej. Zúčastnilo sa ho cca. 60 hráčov + organizačný tím. Zastúpená bola Lisková, Ružomberok, Lúčky a Kalameny. Už od rána bolo na ihrisku rušno. Organizátori pripravili 2 ihriská a už o 8.30 sa objavili prví hráči. Otvorenie turnaja bolo o 9.30. Družstvá boli rozdelené do 2 kategórií - mladší a starší. Tento rok bolo 5 družstiev v mladšej kategórii (Gumkáči a Nikeáci z Liskovej, Zemani z Kalamien, Kvasňáci z Lúčok a Miešanci z Kalamien+Lúčok) a 3 družstvá starších (Lisková, Ružomberok farský kostol, Ružomberok kláštor). Počas turnaja bolo pripravené aj občerstvenie - párky a čaj. Zápas mladších priniesli vysoké víťazstvá (9:0,10:0), ale aj vyrovnané zápasy (1:1, 1:0). Nakoniec o celkovom víťazovi muselo rozhodnúť až lepšie skóre. Na veľkú radosť Liskovčanov sa z víťazstva tešilo mužstvo Nikeáčov. Gumkáči ako 2.zástupca Liskovej skončili na 4.mieste. Najlepším strelcom bol Ľuboš Chovan (Zemani) a najlepším brankárom Filip Fúra (Nikeáci).

Starší hrali systémom každý s každým 2x. O víťazovi sa rozhodovalo medzi Liskovčanmi a Ružomberkom - farským kostolom. Keďže vzájomné zápasy rozhodnutie nepriniesli (4:2, 0:1), muselo rozhodnúť celkové skóre. Vďaka vyšším víťazstvám nad Ružomberkom - kláštorom sa nakoniec na 1. mieste umiestnil Ružomberok - farský kostol. Najlepším strelcom sa stal Pavol Orolín (Rbk farský kostol) s 6 gólmi a najlepším brankárom Marek Hradský (Lisková).

Na turnaji samozrejme nechýbal ani náš pán farár Cuika a pán farár Kvasňák z Lúčok. Slávnostné vyhlásenie výsledkov bolo cca. o 13.30. Družstvá i jednotlivci boli odmenení diplomami i vecnými cenami, 3 najlepšie družstvá si odniesli aj turnajové poháre. Keďže starším miništrantom z Liskovej sa nepodarilo tretíkrát po sebe zvíťaziť, putovný pohár ostáva naďalej v obehu a na rok sa sťahuje do Ružomberka.

mladší		
1.	Nikeáci	10 b
2.	Zemani	10 b
3.	Miešanci	6 b
4.	Gumkáči	3 b
5.	Kvasňáci	0 b

starší		
1.	Rbk - farský kostol	9 b
2.	Lisková	9 b
3.	Rbk - kláštor	0 b

...jarko

Príprava šarkanov

Čas už pokročil, jeseň začala vládnuť v našom kraji a my sme ešte nepúšťali prípravu šarkana. A čo tak spoločná príprava šarkanov? Kto si navrhlo, aby sme sa stretli v sobotu popoludní. Čas už pokročil, jeseň začala vládnuť v našom kraji a my sme ešte nepúšťali prípravu šarkana. A čo tak spoločná príprava šarkanov? Kto si navrhlo, aby sme sa stretli v sobotu popoludní. Čas už pokročil, jeseň začala vládnuť v našom kraji a my sme ešte nepúšťali prípravu šarkana. A čo tak spoločná príprava šarkanov? Kto si navrhlo, aby sme sa stretli v sobotu popoludní.

neskoro.

...pokračovanie na ďalšej strane

Slovo dalo slovo a **9.10. 2004** o 15.00 už čakali prví nadšenci pred klubovňou.

Nakoniec sa nás nazbieralo 16. Najviac ľudí prišlo od Kubalov, Mojšov, Timkov. Materiál sme mali pripravený, a tak sme mohli začať.

Výroba šarkana pre menšie deti bola zložitá. Lepenie, zväzovanie špiliek, oblepovanie papierom. Pri tom všetkom potrebovali viacerí pomoc starších. Traja sme mali roboty veru pozhnane, neskôr štyria.

Mladí maliari sa uplatnili pri výzdobe svojho šarkana. Jeden bol nosatý, ďalší vlasatý, na inom svietilo slniečko alebo kvitli kvietky.

Šarkany mali rôzne tvary, veľké, malé, hviezdy, či typické krivky na tvári. Veľkou pýchou šarkana bol krásny, pestrofarebný chvost. Špagátik bolo potrebné obviazať okolo špilky, nielen priliepiť, aby sa chvost neodtrhol.

Šarkaniáda

V nedeľu 10.10. sme si všetci veľmi priali, aby nám aj počasie prišlo. Predpoludním bolo takmer úplné bezvetrie. "Nech aspoň o 13.00 zafúka", želali sme si. Veľmi sa mu nechcelo, no vietor predsa zobral šarkany trochu do parády.

Na kopčeku za Liskovou sa prehánali hore-dolu. A deti? Tie sa poprehánali tiež. Ich líčka boli červené ako jabĺčka. Ako sa len snažili, aby ich šarkan vyletel čo najvyššie!

Pár šarkanom sa prihodili nepríjemné úrazy: zlomená ruka - špilka, natrhnutá šľacha - špagátik. Našťastie sme mali so sebou aj pána doktora, ktorý to všetko liečil. Všetkých nás tam bolo do 30, no to nerátame ešte hlavných súťažiacich na nebi. Najmladšia Evka Kubalová (2ročná) sa len čudovala, čo sa to robí. Aj ona mala šarkana s macikom futbalistom, ktorý vyhral 1. miesto v kráse.

No najťažšou konečnou fázou výroby bolo uviazanie vrcholov šarkana v troch miestach a zviazanie špagátov do jedného uzla.

Z neho sa napojila dlhá šnúra, slúžiaca na vypúšťanie šarkana. Mali sme aj špeciálnu pomôcku z kartónu, na ktorú sme položili šarkana a tri nite mali byť napnuté pri zvislom držaní.

V klubovni už bolo trochu chladno, no asi to nebolo tak cítiť, lebo sme mali plné ruky práce. Tí, ktorí sa práve nudili, ak čakali na pomoc, alebo šarkan bol už hotový, zahráli si kalčeto. Výroba šarkanov nám trvala neskutočne dlho, viac ako samotná šarkaniáda. Boli sme tam takmer 4,5 hodiny až do tmy. Niektorí rodičia už vyčkávali svoje ratolesti pred klubovňou. Za svoju námahu, trpezlivosť a usilovnosť si vyslúžili aspoň pár cukríkov. A hoci nasledujúci deň nefúkal taký silný vietor, iste tie šarkany mohli brázditiť oblohu ďalšie dni, keď vietor vyletel zo svojich komnát.

2. najkrajší bol Dominika Timka a na 3. miesto sa dostal motýlik Veroniky Timkovej. Z kúpených šarkanov bol najvyššie letiaci Jojov Martonov, za ním tancoval vo vetre Marekov Vierikov a nedal sa zahanbiť ani šarkan Veroniky Haličkovej.

A ako sa darilo v klubovni vyrobeným šarkanom?

Mnohí sme pri výrobe šarkanov zistili, že je oveľa jednoduchšie si ho kúpiť a možno jeho lietajúci potenciál bude lepší, no radosť z vlastnej tvorivosti a spoločnej práce to vynahradila.

Dominik Timko vyhnal svojho sliečného najvyššie. Jakub Kubala sa umiestnil na 2. mieste a jeho sestra Barborka s nosatým šarkanom sa ocitla na treťom mieste.

Vítazi dostali sladkú odmenu, a všetci majú na pamiatku pero a možno dostanú aj peknú fotku.

(I. Barteková, K. Kubalová)

Autobusový výlet Kysuce Lietava Strečno

Jedného, spočiatku zahmleného sobotného rána (t.j. 28. augusta 2004) nasadla 45-členná partia domkárov do autobusu a hor sa spoznávať nové zákutia Slovenska. Naše prvé kilometre viedli hornatým územím Oravy a následne Kysúc až do „zašitej“ dedinky blízko poľských hraníc zvanej Vychylovka.

V tomto nádhernom kúte našej krajiny sa nachádza Múzeum kysuckej dediny a rarita v celej Európe, Historická lesná úzkokojová železnička HLÚŽ.

Je významnou technickou pamiatkou, nakoľko je to úzkokojná lesná železnička s úvratovým systémom, ktorá kedysi spájala Kysuce s Oravou. Úvratový systém sa používal na prekonanie veľkého prevýšenia na krátkom úseku pomocou striedania tlačenia a ťahania lokomotívou. V roku 1991 bola vyhlásená za Národnú kultúrnu pamiatku SR. Múzejná železnica, zachovaná časť bývalej Kysucko-oravskej železnice, prechádza cez areál Múzea kysuckej dediny vo Vychylovke, ktoré je stálou expozíciou v prírode, patriacou k najrozsiahlejším na Slovensku. Jej úlohou je dokumentovať a priblížiť súčasníkom spôsob života a kultúry kysuckého ľudu v minulosti. Expozícia zatiaľ obsahuje 34 obytných, hospodárskych, spoločenských, technických a sakrálnych stavieb. Na jej dokončenie je potrebné dobudovať ďalších 30 objektov.

Po spoznaní oboch pamiatok bolo na tvárach domkárov badať úžas, najmä zo železničky, ktorá mala medzi všetkými návštevníkmi veľkú obľubu.

Takže Kysuce máme za sebou a meníme smer na Považie, kde máme na pláne výlet na Lietavský Hrad, presnejšie to, čo po jeho častých dobývaniach zostalo.

Ešte treba dodať, že hmľa a tajomný vývoj počasia sa prehupli do skutočne krásneho dňa, takže zážitok z výletu bol o to silnejší.

Po krátkom pribli. polhodinovom výstupe na hrad sa nám naskytl fascinujúci pohľad na okolité kopce a obec Lietavu ležiacu tesne pod hradom. A teraz trochu o samotnom hrade: Hrad Lietava leží južne od Žiliny a svojou rozlohou patrí medzi najrozsiahlejšie hrady na Slovensku. Jeho gotické jadro spolu s hranolovitou vežou postavili na začiatku 14. storočia a pôvodne bol majetkom rodiny Balassovcov.

Skoro sa ho však zmocnil Matúš Čák Trenčiansky, ktorý správou hradu poveril svojho kastelána Ondreja, dediny vo Vychylovke, ktoré je stálou expozíciou v prírode, patriacou k najrozsiahlejším na Slovensku. Jej úlohou je dokumentovať a priblížiť súčasníkom spôsob života a kultúry kysuckého ľudu v minulosti. Expozícia zatiaľ obsahuje 34 obytných, hospodárskych, spoločenských, technických a sakrálnych stavieb. Na jej dokončenie je potrebné dobudovať ďalších 30 objektov. Skoro sa ho však zmocnil Matúš Čák Trenčiansky, ktorý správou hradu poveril svojho kastelána Ondreja, dediny vo Vychylovke, ktoré je stálou expozíciou v prírode, patriacou k najrozsiahlejším na Slovensku. Jej úlohou je dokumentovať a priblížiť súčasníkom spôsob života a kultúry kysuckého ľudu v minulosti. Expozícia zatiaľ obsahuje 34 obytných, hospodárskych, spoločenských, technických a sakrálnych stavieb. Na jej dokončenie je potrebné dobudovať ďalších 30 objektov.

Ján Zápošský ho daroval svojmu kapitánovi Mikulášovi Kostkovi a keď tento prešiel neskôr na stranu kráľa Ferdinanda I., potvrdil aj on roku 1532 jeho vlastníctvo na Lietavu. Kostkovu dcéru si vzal za manželku František Thurzo, a tým ho získal do majetku tohto rodu. Thurzovci v druhej polovici 16. storočia hrad podstatne rozšírili a opevnili. Vybudovali renesančné opevnenie druhého predhradia, postavili rozmerný polkruhový bastión a zvýšili aj múry vnútorného hradu. V prvej polovici 17. storočia si hrad a panstvo rozdelili dcéry Juraja Thurzu, čo bolo začiatkom jeho zánahu. Od polovice 17. storočia začal pomaly pustiť a v nasledujúcom storočí bol už celkom opustený. Povesť o Lietave sa opiera o historicky nepodloženú tradíciu, že pôvodný hrad bol zničený už za tatárskeho vpádu roku 1241.

Vyčerpávajúce informácie, čo poviete, snáď by someštie mohol dodať, že pohľad na mohutné hradby z hora je skutočne ohromujúci a tým, čo sa boja výšok, to skutočne zdvihne adrenalin.

Takže už sme z hradu dole, plný elánu a dychtivý ešte po čomsi zaujímavom rozhodujeme sa navštíviť ešte jednu neplánovanú pamiatku, a tou je hrad Strečno, ktorý bol nedávno zrekonštruovaný a sprístupnený pre verejnosť. Tu je niečo o ňom:

Hrad sa prvý raz spomína v čase Matúša Čáka, ako stredisko väčšieho feudálneho panstva. Vznikol na prelome 13. a 14. storočia, pravdepodobne na starom základe. Ako kráľovský majetok sa dostal začiatkom 15. storočia do držby kráľovien Barbory a neskôr Alžbety. V rokoch 1444 - 1469 bol majetkom Pongráčovcov z Liptovského Mikuláša, potom rýchlom menil majiteľov. Hrad poskytoval v 17. storočí dobrú ochranu Thokolyho povstalcom.

Preto cisárske vojská za Leopolda I. v roku 1698 vonkajšie opevnenie zbúrali a poškodili aj hradné budovy. Odvtedy stál v ruinách. Hrad je Národnou kultúrnou pamiatkou.

Bolo to skutočne perfektným vyvrcholením výletu a ten, kto tam nebol, môže naozaj ľutovať. Mnohí sme skonštatovali, že

málokedy sa nám v živote podarí vidieť toľko krásnych miest naraz a málokedy sa nám

pritrafi navštíviť také miesta, kde len tak bežne nezavítame.

Vďaka patrí hlavne Domke za vydarenú akciu a SAD Ružomberok za autobus, ktorý nás vozil po spomínaných miestach.

Tešíme sa na ďalšie podobné akcie. ...peter

Egypt - Gíza

Nazdar domkári, v minulom čísle nám cestoviny akosi nevošili do skladby časopisu, a preto vám teraz ponúkam hneď dvojstránku o jednom z Dívov sveta. Verím, že článok bude pre vás veľmi zaujímavý a možno ho využijete aj na niektoré hodiny zemepisu, alebo dejepisu.

V Gíze, ležiacej v strede plochej púšte osem kilometrov od Káhiry, sa k nebu týčia tri veľké pyramídy. Stoja nad komplexnom menších pyramíd a hrobov okolo. Blízko sa nachádza aj Veľká sfinga. Tieto divy staroveku jestvujú už takmer 5000 rokov, ale až od 19. storočia začínajú archeológovia zisťovať, ako a prečo vznikli. Mesto Gíza sa rozkladá v dolnej časti níliskej delty, ktorá kedysi tvorila hranicu medzi Horným a Dolným Egyptom. Keď sa asi okolo roku 2925 pred n. l. obe kráľovstvá spojili, novovzniknutý egyptský štát si zriadil hlavné mesto v Menofere (Memfida) na západnom brehu Nílu. To sa stalo domovom faraónov, ktorí krajine vládli takmer 3000 rokov v tridsiatich po sebe idúcich dynastiách. Tri veľké pyramídy boli postavené v období štvrtej dynastie (asi 2575 - 2465 pred n. l.). Prvá v poradí a zároveň najväčšia z nich, bola hrobka faraóna Chufewa. Ako druhú postavili strednú pyramídu. Je o čosi menšia a patrila Chufewovmu synovi Raachefovi. Tretiu, oveľa menšiu pyramídu si dal postaviť faraón Menkewr, Chufewov vnuk. Egyptania považovali faraónov za žijúcich bohov, ktorým je súdené sa po smrti pripojiť k ďalším uctievaným bohom. Niektorí bohovia, ako napríklad vládca mŕtvych Usire a Anup - boh so šakafou hlavou, sa zúčastňovali súdu nad mŕtvymi. Egyptskí panovníci si stavali „pribýtky smrti“, tvorené komplexmi podzemných chodieb, v ktorých bolo všetko potrebné na život po smrti, vrátane potravín, nádob a šperkov. Tieto hroby sú vhodne umiestnené skraja púšte na západnom brehu Nílu.

Najstarší faraóni prvej a druhej dynastie si dávali budovať malé obdĺžnikové hrobky zvané mastaby. Také sa našli v Sakkeáre, ležiacej západne od Memfidy, a v Abyde. Na nové riešenie - hrobku v podobe pyramídy prišiel o sto rokov skôr, ako sa začali stavebné práce na pyramíde v Gíze, faraón tretej dynastie Džóser. Táto prvá pyramída sa vypínala do výšky 60 metrov uprostred sakkárskej púšte. Mala šesť stupňov a na rozdiel od všetkých predchádzajúcich stavieb bola obložená kameňom. Neskorší faraóni stavali pyramídy s hladkými stenami napríklad Červenú pyramídu v Dahčáre. Vrchol tohto výtvarného riešenia potom predstavujú práve mohutné pyramídy v Gíze. Obrovská Chufewova pyramída (jej vrchol dnes chýba) pôvodne siahala do výšky 146,6 metra. Je taká veľká, že by sa do nej podľa jedného odhadu vošlo naraz Westminsterské opátstvo, londýnska katedrála sv. Pavla, Chrám sv. Petra v Ríme a katedrály vo Florencii a v Miláne. Vystavali ju z dva a pol milióna kamenných kvádrov s priemernou váhou dve a pol tony. Kvádre spájali bez malty a priliehajú k sebe tak tesne, že ako poznamenal britský egyptológ Flinders Petrie (1853-1942), spojom by sa nepretiahla „ihla ani vlas“. Táto monumentálna stavba sa budovala asi 30 rokov a nie je len obdivuhodným staviteľským výkonom. Vyžadovala si dopravu veľa materiálu a účinnú organizáciu približne stotisíc mužov. Väčšina kameňa pochádza z miestnych lomov, ale vápencové obklady sa museli privážať z Tury, vzdialenej 13 kilometrov na východnom brehu Nílu. Ružová žula, použitá na obloženie pohrebnej komory, sa zasa musela dopraviť z juhu, z Asuánu.

...pokračovanie na ďalšej strane

Prvýkrát od staroveku do Chufewovej hrobky vstúpili ľudia v 9. storočí na príkaz bagdadskeho kalifa Ma'amuna, ktorý dúfal, že tu nájde poklad. Jeho ľudia vnikli dovnútra severnou stenou a napokon sa dostali až do pohrebnej komory. Tam však nijaký poklad ani iné cennosti nenašli. Archeológovia si dosiaľ lámu hlavu, prečo bola už vtedy hrobka prázdna, keď neexistujú nijaké dôkazy, že by bola predtým vykradnutá.

Týmto severným vchodom dnes do pyramídy stoja hrobky Chufewových hodnostárov a príbuzných. Nachádzajú sa tu aj mastaby a malé jamy, v ktorých boli kedysi uložené lode. Vykrádači hrobok však obsah jám rozkradli už v staroveku. Roku 1954 boli v piesku na južnej strane pyramídy objavené rozobraté časti veľkej lode. Ich poskladanie trvalo 10 rokov. Je možné, že loď slúžila za Chufewovho života ako reprezentačné plavidlo.

Dokonalá orientácia Veľkej pyramídy, ktorej štvorcová základňa leží takmer presne v smere sever juh a východ západ, a rôzne mystické interpretácie rozmerov pyramídy viedli k niektorým podivným teóriám o zmysle týchto stavieb. Niekoľko britských astronómov 19. storočia tvrdilo, že pyramídy vznikli ako observatóriá a mohli vraj slúžiť ako slnečné hodiny. Astronóm Charles Piazzi Smith na základe rozmerov pyramíd „dokázal“, že sú dielom božím, výtvorom „božského geometra na nebesách“, a že je v nich zakódovaný dátum druhého príchodu Krista. Iní pyramidológovia sa nazdávajú, že tieto stavby postavili návštevníci z vesmíru. Archeologické a literárne doklady naznačujú, že sa pyramídy stavali na uctenie pamiatky mŕtvych faraónov, neboli však nevyhnutne ich hrobkami. Pyramídy a ďalšie mohli tiež slúžiť ako sídla ka, ináč povedané ducha, v ktorého posmrtnú existenciu starí Egypťania verili. Rímania neskôr pyramídy kritizovali ako prejav okázalej márnivosti. Plinius Starší (23-79 n. l.) ich nazval „márnivými a bláznivými stavbami, ktorými králi vystavujú na obdiv svoje bohatstvo“. Nemohol však predvídať, že práve svojou pompéznosťou naplní Veľká Chufewova pyramída sen svojho tvorcu o nesmrteľnosti: vďaka nej sa nestratilo z pamäti sveta jeho meno už takmer päťtisíc rokov.

...peter

Budovy - rekordéri

Roku 1930 postavili v New Yorku, na ostrove Manhattan ďalší mrakodrap, najvyšší. Empire State Building vyše 40 rokov nenašiel na svete konkurenta. Tento ôsmy div sveta má 380 m, s tel. anténou dokonca 448 m a 102 poschodí. Je v ňom zamestnaných 16000 ľudí, na dopravu im slúži 72 výťahov.

Prvenstvo stratil roku 1973. Kúsok od neho vyrástli do výšky 411m 2 rovnaké budovy Svetového obchodného strediska. Ale rekordérmí boli len krátko. Ešte v tom istom roku sa najvyššou budovou na svete stal chicagský mrakodrap Sears Tower. Je vysoký 443 m, spolu s TV stožiarom 548 m, má 110 poschodí a premáva v ňom vyše 100 výťahov.

Najvyššia obytná budova je tiež v Chicagu. Volá sa John Hancock Center, má 100 poschodí a výšku 369 m. Dolu sú garáže, v strede obchody a hore bývajú nájomníci. Niektorí si ťažko navykali na takú výšku. Istá pani chodila spočiatku do bytu len na hodinku denne, iná si nemohla zvyknúť na to, že na oblaky hľadí zhora...

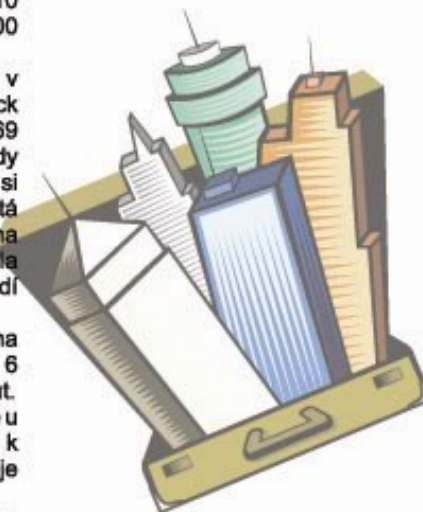
Najväčšou garážou na svete je na chicagskom letisku O'Hara. Má 6 poschodí a zmestí sa do nej 6250 áut. Údajne je najvyššia budova v Európe u nás, v Bratislave, pritisnutá k Michalskej veži. Jej čelná stena je široká iba 125 cm.

Najvyššou vežou na svete je 553 m vysoká veža v Toronte.

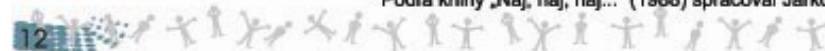
Asi najväčším hotelom na svete je hotel Rossija neďaleko Červeného námestia v Moskve. Je to komplex budov s 3200 izbami, reštauráciami, kaviarňami, obchodmi, bufetmi, kinami, divadlom, práčovňami, parkoviskami, garážami... Hotel naraz prijme 6000 hostí, reštaurácie 5000, veľká koncertná sála 3000, kiná 1500. Keby ste si zaumienili stráviť v každej izbe hotela jednu noc, prežili by ste v tomto hoteli 8,5 roka.

Najvyššie položeným hotelom na svete je hotel Pohľad na Everest vo výške takmer 4000 m.

Nabudúce o obdivuhodných výkonoch v ríši zvierat.

Podľa knihy „Naj, naj, naj...“ (1988) spracoval Jarko

Kvíz

Keďže v tomto čísle som už porušila jednu zaužívanú vec, zmena bude trochu aj v kvíze. Úspešne môžete zodpovedať na otázky až vtedy, ak ste si pozorne prečítali krátke životopisy svätých. Ak ste to nečítali, tak hor sa do toho a potom si môžete overiť svoje nové zistenia v tomto kvíze. Neponúknem vám ani správne odpovede, keďže sa skrývajú v texte o svätých.

- ➔ 1. Pozostatky ktorého svätého sa nachádzajú aj na Slovensku?
  - a) sv. Gemmy
  - b) sv. Margity Uhorskej
  - c) sv. Šebastiána
- ➔ 2. Ktorá svätá dostala stigmý?
  - a) sv. Agnesa
  - b) sv. Františka
  - c) sv. Gemma
- ➔ 3. V akom vzťahu boli sv. Monika a sv. Augustín?
  - a) matka a syn
  - b) brat a sestra
  - c) spolurehočníci
- ➔ 4. Čo je to pálium?
  - a) Je to rúcho, ktoré nosil sv. Šebastián
  - b) sú to hrobky prvých kresťanov
  - c) je to vínený pás, ktorý dostane arcibiskup od Pápeža
- ➔ 5. Z čoho a kedy sa získava vína na páliá?
  - a) Z baviny po požehnaní úrody
  - b) z baránkov, 21. januára v bazilike sv. Agnesy
  - c) z baránkov, posvätených na Veľkonočnú nedeľu
- ➔ 6. Ktorý svätý nachádzal Boha aj v domácich prácach?
  - a) sv. Augustín
  - b) sv. Františka
  - c) sv. Margita
- ➔ 7. Kto je považovaný za otca západného kresťanstva?
  - a) sv. Šebastián
  - b) každý svätý, ktorý bol umučený v Ríme
  - c) sv. Augustín
- ➔ 8. Ktorá svätá sa mohla stať kráľovnou?
  - a) sv. Margita
  - b) sv. Františka
  - c) sv. Agnesa
- ➔ 9. Kto je patrónom vojakov a požiarnikov?
  - a) sv. Bartolomej
  - b) sv. Šebastián
  - c) sv. Augustín

...erika

Zrnká múdrosti

**Vojakovi treba meč,
vládca trón,
filozofovi knihy,
básnikovi pero, - žena
však bojuje a víťazí
jedným pohľadom.**

Najkrajšie rozprávky píše sám život.

**Láska nie sú dvaja ľudia hľadiaci jeden na druhého.
Láska sú dvaja ľudia hľadiaci tým istým smerom.**

Nič nie je také ťažké, ako nájsť slová pre veľkú bolesť.

Slzy sú rečou bolesti, ale veľké bolesti sú nemé.

Domov sú ruky, na ktorých smieš plakať.

Jeme preto, aby sme žili, ale nežijeme preto, aby sme jedli.

Iba v láske je ukryté tajomstvo druhým dávať a sám seba tým obohacovať.

**Možno nám chýba vychovanie a utŕžime ešte mnoho rán, máme však jedno veľké pranie:
Byť sám sebou a nebyť sám.**

Čím vyššie vzlietneme, tým menší sa zdáme tým, ktorí nevedia lietať.

**Môžem ti niečo ponúknuť, pretože si nikdy nestretol človeka ako som ja a nikdy takého nestretnáš,
pretože ja som vyšiel v jedinom exemplári.**

...peter

Milí DOM-kári

Je tu začiatok novembra a s ním spojený Sviatok všetkých svätých a Pamiatka zosnulých. V týchto dňoch si spomíname na našich drahých, ktorých si Pán povolal k sebe. Preto milí DOM-kári nezabudnime ísť do kostola a na cintorín a zoberme si so sebou aj zopár sviečok, ktoré zapálime na hroboch našich príbuzných.

A teraz na inú nótu. Tu sú výhercovia alebo lepšie povedané výherkyne, ktoré správne doplnili citát:

"Rozsievajte kvety všade a stále, kamkoľvek životom idete, lebo málokedy sa vám podarí po tých istých cestách kráčať ešte raz."

1. Veronika Timková, 12 rokov
2. Zuzana Mrvová, 13 rokov
3. Mária Timková, 19 rokov.

Srdečne blahoželáme!!!

Správne odpovede dnešnej 8-smerovky hádžte (veď viete kde) do 30.11.2004.

Alessandro Manzoni:

"Život je veľké tajomstvo, ktoré rozlúštite až ... (tajnička má 16 písmen)."

BANÁNY - CIGARA - DVOJICA - HLADINA - HRANA - HROBÁR - JAVORINA - KOALA - KOLESO - KORUNA - KOSATKA - KOSTOL - LAKEŤ - LÁSKA - LEKNO - LIČKO - MEDVEĎ - MINCA -

Y	A	K	O	L	E	S	O	V	Y	K	O	S	T	O	L	K
K	K	E	P	K	O	R	U	N	A	A	K	L	O	P	Á	Í
Á	Š	Č	H	R	O	B	Á	R	O	S	K	A	L	A	S	N
T	U	L	I	P	Á	N	O	S	L	O	V	N	Í	K	K	R
V	L	O	Ž	K	A	T	L	A	M	A	P	I	Č	S	A	O
K	O	T	Y	B	Á	N	L	O	O	Á	O	N	K	P	D	B
Š	P	S	E	I	A	K	T	A	S	O	K	A	O	V	D	D
T	O	A	R	J	P	O	M	I	S	T	E	V	O	O		
A	R	A	L	A	O	K	N	J	K	D	A	V	E	S	A	
D	R	Ď	E	V	D	E	M	O	V	H	I	D	C	D	L	K
I	L	A	L	O	V	A	V	O	R	E	O	N	L	R	A	M
Ó	A	A	G	R	O	O	J	O	N	K	E	L	E	O	V	A
N	K	A	N	I	D	I	V	K	L	V	A	P	N	D	A	L
Y	E	M	I	N	C	A	O	I	A	N	I	D	A	L	H	S
N	Ĥ	H	R	A	N	A	A	N	O	P	O	D	P	A	D	E

MOSTIK - NÁBYTKO - ODBORNÍK - ODEVY - ODPAD - ODVETA - OPONA - OSLAVA - PANEL - PARADAJKA - PÁSMO - PERLA - PODVOD - POKUS - POLKA - PONORKA - POPOLUŠKA - POTOMOK - RADIÁTOR - SADLO - SKALA - SLAMKA - SLANINA - SLOVNÍK - STOLČEK - STOPA - ŠTADIÓNY - TLAMA - TULIPÁN - VEDRO - VENCE - VIDINA - VIENKO - VLAKY - VLOŽKA - VOĽNO - VTÁKY.

... Júlia

Cigár si robí autoškolu. Prejde v poriadku krížovatkou a inštruktor sa ho pýta: - Iba tak pre zaujímavosť, aká tam bola značka?

A cigár:

- Hliníková, vrátíme sa?

Zajac si zastane v strede lesa a zakričí:

- Kto sa chce so mnou biť?

Okamžite sa zbehnú všetky zvieratká a medveď poľide k nemu. Zajac sa naňho pozrie a zakričí:

- Výborne. A kto sa chce biť so mnou a s medveďom?

Lev rozdeľuje zvieratá na pekné a inteligentné. Pridie na rad žaba a hovorí:

- A ja čo sa mám rozpoliť?

Do chovproduktu vrazí rozžúlený muž s fadovým medveďom na vodičku:

- Kde je ten somár?

- Ktorý? - pýta sa predavačka.

- Ten, čo mi pred rokom predával bieleho škračka!

Sion a sionica sa prechádzajú. Majú zamilovane složené choboty. Odrazu sionica zastane a povie:

- Počuj, dúfam, že ma nevodíš za nos!

Lev si zvolil na poradu všetky zvieratká z lesa a hovorí im:

- No zvieratká, zajtra ideme na výlet.

A žaba po ňom škriekavým hlasom opakovala:

- No zvieratká, zajtra ideme na výlet.

A lev pokračuje:

- Zajtra o 7:00 hod sa tu stretneme.

A žaba zasa opakuje:

- Zajtra o 7:00 hod sa tu stretneme.

Lev sa škaredo pozrie na žabu a povie:

- No a to zelené zviera s tou veľkou papuľou nepôjde nikam.

A žaba nato:

- Chudák krokodíl a ten sa tak teší!...

Idie medveď po lese a vidí, ako sion lezie na strom.

- Prečo lezieš na ten strom?

- Lebo mám rád jabĺčka.

- Ale veď to je jedľa!

- To nevedí, ja mám jabĺčka so sebou.

Idie medveď po lese a stretne zajaca. Zajac sa pýta:

- Kam ideš medveď?

- Nakupovať do Rakúska.

Zajac nato:

- Išiel by som s tebou, ale nemám pas.

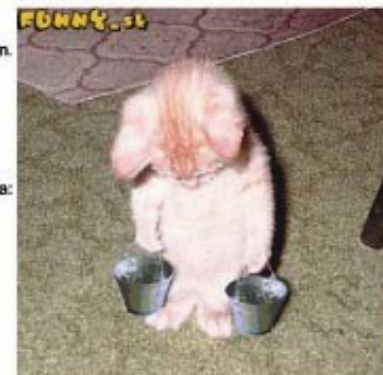
- To nevedí, skoč mi do vrečka.

Pridu k colníkovi a colník sa pýta medveďa:

- Medveď, čo to máš vo vrečku?

Medveď si šťastne po vrečku:

- Fofku zajaca.

odviedli (odstali) - nekvalitný (dubnák (tímčovník)) - zločinný (dubčovník) (márodná (jenka)) - ľudské (je) - viera, že (jenka) - mále síce (jenka) - navrhovanie (jenka) - smiech (jenka) (jenka) design a grafika (jenka)

